

Világot építeni

Beszélgetés Valkó Gyulával

KANYÓ EMMA

– *Nem szokványos életút a tiéd. Viszonylag sok területen kipróbáltad magad, mielőtt a festészet, a képzőművészet mellett döntöttél, és letelepedtél egy kis nógrádi faluban, Bánkon.*

– Balassagyarmaton születtem, Bánkon nőttem fel, Salgótarjánban, a Kós Károly Építőipari Műszaki Szakközépiskolában érettségiztem, négy évig voltam kollégista. Ebben az időszakban egyáltalán nem foglalkoztam festéssel, művészettel, persze a szabadkézi rajz, a műszaki rajz, a tervezés kötelező volt, de arra nem gondoltam, hogy ennél többet is lehet. Annyira bátortalan voltam, hogy még egy mesterhez sem mertem elmenni segítséget kérni. Nem vezetett „egyenes út” a képzőművészeti egyetemig: voltam kocsmáros, kimentem dolgozni négy hónapra Olaszországba, biztonsági őr voltam Budapesten a Puskin moziban. Az utóbbi azért volt fontos, mert elmélyülten tudtam készülni a felvételire. Nemcsak azért, mert az időbeosztás ezt lehetővé tette, hanem azért is, mert inspiráló kultúrközeget vett körül, körülöttem mindenki – a büfést és a jegykezelőt is beleértve – művészettel, kultúrával foglalkozott. Huszonhárom éves koromban vettem fel festőművész szakra, mondhatni, ekkor kezdtem „komolyan” festéssel foglalkozni. Az egyetemi évek alatt színházakban dolgoztam, Szatmárnémetiben egy előadás erejéig a jelmeztervezést, díszlettervezést is kipróbáltam, a *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* volt ez a darab. A főiskola után rajzsakkört, rajziskolát működtettem Budapesten, iparművészeti, képzőművészeti felvételire készítettem fel hallgatókat. Ezt követően két nagyobb utazáson, expedíción vettem részt, Szibériában és Mongóliában. Amikor hazajöttem, Budapesten nem találtam a helyem:

hiányoztak a tágas terek, a nomád életmód, a szabadság. Ezért döntöttem úgy, hogy visszaköltözöm Bánkra.

– *Változott a stílusod, az érdeklődésed a hazaköltözés után?*

– Folyamatosan változik, szeretek új dolgokat kipróbálni, nem szeretnék iskolához, irányzathoz vagy akár egy meghatározott elvárásokkal rendelkező galériához kötődni. Sőt tulajdonképpen egy művészeti ág mellett sem tudom elkötelezni magam, alapvetően minden érdekel, ami művészet, és mindent igyekszem elsajátítani. De a kérdésre a válasz: stílusaim vannak, ha szabad így fogalmaznom. Bánkon például a helyi kováccsal kezdtem kísérletezni, kovácsoltvas szobrokat készítettünk. Könyvillusztrációkat is készítettem, Szávai Attila *Mászóka* és *Fészercsend* című prózaköteteihez rajzoltam grafikákat 2007-2008-ban. Mostanában a mozgókép is érdekel: VJ-projektjeim vannak (legutóbb a Bánkitó Fesztiválon vetítettem a koncertek alatt), és saját tervezésű rovarfigurák animációjával kísérletezem. A figurák tulajdonképpen egy-egy jellemvonást, tulajdonságot képviselnek, az az izgalmas számomra, hogy grafikusán hogyan lehet megformálni egy-egy tipikus karaktert. Persze az ilyen típusú kísérletekben az ember mindig önmagát jeleníti meg, valahol minden szituáció, karakter az alkotójáról szól. Számomra új távlatokat jelent a groteszk, az a humor, amire ezek a figurák lehetőséget adnak.

– *A festményeid geometrikus és organikus formákkal dolgoznak, érdekes, hogy mindkét esetben labirintussá állnak össze.*

– A képeimet belső utazásnak tekintem, amelyekkel a mikro- és makrokozmosz valóság leképezésére, kitágítására, egymásba fordítására teszek kísérletet. Ezeknek a festményeknek van egy szigorú geometriája, több képsík találkozik, egymásra épülnek, ez több dimenziót teremt ugyanazon térben. Kezdetben valóban az organikus formák felé fordultam, sűrű, átfont mezőket rajzoltam tussal, amelyek szinte befonják, bezárják a szemlélőt. Nyilván valamiképp mindkét kifejezőmód a tudatalatti imaginációja. Az organikus, átszótt világok az elfojtás, az elzárás kifejeződésére világítanak rá, a geometrikus, kitágított „tudatterek” pedig a felszabadulás, az univerzális egyesülés leképezései, legalábbis reményeim szerint. Mivel a korábbi „labirintusjárásban” nem látok továbblépési lehetőséget, ezért gondolom úgy, hogy most megint valami újba kell fogynom. Így, harmincöt évesen úgy érzem, azokat az élményeket, hatásokat, amik értek, most lehet a magam számára esszenciává, valamilyen egységes sűrítménnyé alakítani. Emlékszem, Salgótarjánban Mustó János festőművész (akinek a fia osztálytársam volt), azt mondta nekem egyszer: „Tudod, milyen nehéz világot építeni?” Fogalmam sem volt, miről beszél. Most már érzem a kérdés súlyát, de ezzel együtt a benne rejlő lehetőséget is.

